

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 619/2017
17.12.2019. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Браниславе Апостоловић, председника већа, Бранислава Босиљковића и Зоране Делибашић, чланова већа, у парници тужила АА из ..., ББ из ... и ВВ из ..., чији је пуномоћник Драгица Бркић адвокат из ..., против туженог ГГ из ..., чији је пуномоћник Бранислав Грујић адвокат из ..., ради исплате бонуса, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2994/16 од 05.10.2016. године, у седници већа одржаној дана 17.12.2019. године, донео је

Р Е Ш Е Њ Е

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2994/16 од 05.10.2016. године и предмет **ВРАЋА** другостепеном суду на поновни поступак.

О б р а з л о ж е њ е

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2994/16 од 05.10.2016. године, ставом првим изреке, преиначена је пресуда Основног суда у Новом Саду П1 360/16 од 06.06.2016. године и обавезан тужени да исплати: тужили АА из ...по основу бонуса за 2011. годину износ од 42.524,75 динара са затезном каматом од 01.05.2012. године до исплате, тужили ББ из ...по основу бонуса за 2012. годину износ од 31.496,52 динара са затезном каматом од 01.05.2013. године до исплате и тужили ВВ из ... по основу бонуса за 2012. годину износ од 14.111,18 динара са затезном каматом од 01.05.2013. године до исплате. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да накнади тужилама парничне трошкове у износу од 54.000,00 динара у року од осам дана.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Одлучујући о изјављеној ревизији, на основу члана 408. Закона о парничном поступку (ЗПП), Врховни касациони суд је нашао да је ревизија туженог основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Ревизијом се посебно не указује на друге битне повреде одредаба парничног поступка које су чланом 407. став 1. тачке 2. и 3. ЗПП предвиђене као разлог за овај ванредни правни лек.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиле су биле у радном односу код туженог. Радни однос тужила АА и ВВ престао је 09.01.2012. године, односно 20.06.2012. године због остваривања права на старосну пензију, а радни однос тужиле ББ престао је 15.08.2012. године на основу закљученог споразума о престанку радног односа. Тужила АА је почетком 2012. године поднела захтев за исплату годишњег бонуса за 2011. годину, на који јој тужени није одговорио. Тужиле ВВ и ББ су такође поднеле захтеве за исплату бонуса за 2012. годину, сразмерно времену које су у тој години провеле на раду. Тужени их је, позивајући се на Правилник о исплати бонуса, обавестио да то право имају само радници који су стално запослени у моменту његове исплате. Чланом 56. Колективног уговора код туженог од 09.05.2011. године предвиђено је: да запослени имају право на годишњи бонус који се исплаћује једнократно за претходну календарску годину (став први); да годишњи бонус не може бити мањи од 10 % бруто зараде запосленог која је исплаћена у току календарске године за коју се исплаћује годишњи бонус, у случају испуњења 100 % (став други); да се обим и поступак остваривања права на годишњи бонус уређује посебним актом који доноси генерни директор, односно лице које он овласти уз мишљење репрезентативног синдиката (став трећи). Тужени је 30.12.2011. године донео акт под називом „Општи стандард друштва – квартални и годишњи бонуси“, којим су регулисана правила обрачуна бонуса на кварталној и годишњој основи са циљем да се омогући да се успех компаније који је остварен током године подели и мотивишу нарочито добро запослени за њихов укупан допринос током године, на основу процене њиховог учинка у претходној години. Исплата годишњег бонуса запосленима код туженог вршена је у марту текуће године за претходну годину. По извештају туженог висина годишњег бонуса за тужилу АА у 2011. години износила би 42.524,75 динара, за тужиле ВВ и ББ у 2012. години (сразмерно времену проведеном на раду износила би 14.111,18 динара, односно 31.496,52 динара.

На основу тако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је одбио тужбене захтева. По налажењу тог суда, бонус је материјална мотивација запослених да убудуће боље раде и зато се исплаћује само запосленом лицу којег ће послодавац на тај начин мотивисати да боље ради. Због тога је бонус, по схватању првостепеног суда, право радника који су запослени у текућој години – у години у којој се бонус (обрачунат за време проведено на раду у претходној години) исплаћује. Пошто тужиле нису биле запослене код туженог у време када је исплата бонуса за 2011. годину и 2012. годину вршена, то оне неосновано потражују његову исплату.

Другостепени суд је, одлучујући о жалбама тужила, преиначио првостепену пресуду и усвојио тужбене захтеве. По схватању тог суда, погрешан је закључак нижестепеног суда да тужиле немају право на тражене бонусе, јер у моменту њихове исплате нису биле запослене код туженог, зато што колективним уговором код туженог и његовим општим стандардом право на исплату бонуса није условљено постојањем радног односа у моменту исплате. Такав закључак, по оцени другостепеног суда, не доводи у сумњу ни одредба општих стандарда о циљу који се жели постићи исплатом бонуса, с обзиром да се ради о успеху компаније који је остварен током године у којој је запослени радио, због чега није прихватљив став првостепеног суда да је бонус стимулација за наредни период и да зато не припада тужилама које нису у

радном односу код туженог, тим пре што ово право припада и запосленима на одређено време.

По оцени Врховног касационог суда, у овом спору погрешно је примењено материјално право и због тога чињенично стање није у потпуности утврђено.

Према одредби члана 105. став 1. Закона о раду, годишњи бонуси које тужени исплаћује запосленима у складу са својим општим актом имају карактер зараде по основу доприноса запосленог у пословном успеху послодавца. Право на годишњи бонус код туженог предвиђено је чланом 56. његовог Колективног уговора, у складу са општим актом туженог – општим стандардом друштва (квартални и годишњи бонуси за запослене), усвојеног одлуком генералног директора туженог од 30.12.2011. године.

Означеним општим актом туженог предвиђено је: да стандард регулише правила обрачуна бонуса на кварталној и годишњој основи, као и да систем описан у том акту представља инструмент материјалне мотивације запослених на основу процене њиховог учинка у протеклом тромесечју / години; да годишња шема бонуса има за циљ да се успех компаније који је остварен током године подели и мотивишу нарочито добри запослени за њихов укупан допринос током године (тачка 1. подтачка 4.); да годишњи бонус – годишња шема бонуса дефинише начин обрачуна исплаћених бонуса на годишњој основи и представља инструмент материјалне мотивације запослених на основу процене њиховог учинка у протеклој години (тачка 4.); да ће се шема бонуса примењивати на све запослене који имају закључене уговоре о раду који нису менаџерски, укључујући и запослене који имају уговоре о раду на одређено време (тачка 5. 1.1.); да се шема годишњих бонуса заснива на резултатима компаније – нето добит доводи до исплате годишњег бонуса, док изостанак нето добити може да резултира у изостанку исплата годишњих бонуса (тачка 5.9.1.1.); да исплата бонуса зависи од два параметра – годишњих резултата, односно нето добити коју је компанија остварила и годишње просечне укупне оцене запосленог (тачка 5.9.1.3.); да у случају када је компанија остварила нето добит запослени који остварују стандардан учинак (оцена 3) имају право на унапред дефинисан износ бонуса (10 %), док запослени који остварују изузетне учинке (оцена 4 и 5) имају право на више дефинисане износе бонуса (15 %), а запослени који остварују незадовољавајуће учинке (оцене 1. и 2) немају право на годишње бонусе, с тим да у случају када компанија послује без нето добити право на бонус од 10 % имају само запослени са оценама 4 и 5.

Из изложеног, по схватању Врховног касационог суда, следи да годишњи бонус нема за циљ само да материјално мотивише добре раднике за њихов учинак у претходној години, у ком случају би заиста право на његову исплату припадало само запосленима који су у радном односу у оној години када се врши исплата и чијим радом је у претходној години тужени остварио послован успех. Годишњим бонусом се омогућава свим запосленима који су у току године својим радом допринели успехом туженог да учествују у подели остварене добити, тако да за остварење тог права није одлучно да ли су у радном односу код туженог у време када се исплата годишњег бонуса врши.

Међутим, општим актом туженог којим су регулисана правила обрачуна бонуса на годишњој основи предвиђена су два параметра од којих зависи његова исплата: остварење нето добити и годишња укупна просечна оцена запослених. Од ових параметра зависи не само право на годишњи бонус (запослени са просечном укупном оценом 1 и 2 немају право на исплату годишњег бонуса без обзира на параметар остварене или неостварене нето добити туженог) већ и његова висина. У конкретном случају испуњеност ових параметара није утврђивана – није утврђено да ли је тужени у 2011. и 2012. години остварио нето добит, нити је утврђено да ли су тужиле оцењиване и коју су просечну укупну оцену добиле, а то су чињенице које су по схватању ревизијског суда битне за правилност одлука о право тужила на годишњи бонус и његовој висини. Те чињенице првостепени суд није утврђивао, јер је тужбене захтеве одбио зато што тужиле у време када је исплата годишњег бонуса вршена нису биле у радном односу, а то није учинио ни другостепени суд који је заузео став да тужиле имају право на исплату годишњег бонуса, јер су својим радом у 2011. години, односно 2012. години допринеле пословном успеху туженог.

Из наведених разлога побијана другостепена пресуда је морала бити укинута и предмет враћен другостепеном суду на поновном одлучивање о жалби тужила.

У поновљеном поступку другостепени суд ће, ради правилне примене материјалног права, разјаснити испуњеност услова за исплату годишњег бонуса предвиђених општим актом туженог.

Укинута је одлука о трошковима поступка јер зависи од коначног исхода спора.

Сходно изложеном, на основу члана 416. став 2. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа - судија
Бранислава Апостоловић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић